

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi P.D.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I ZI 1[...], z udziałem Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego, na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 21 maja 2026 r.,

pozostawia skargę bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

I.

I.1. 26 marca 2026 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) P.D. (dalej także: Skarżący) wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, w której domagał się:

1. stwierdzenia, że w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Najwyższym pod sygn. I ZDI 10/22 doszło do przewlekłości postępowania;
2. zasądzenie odszkodowania od Skarbu Państwa w wysokości 20.000 zł.

Uzasadniając wniesioną skargę Skarżący wskazał, że od nadania biegu w sprawie upłynęło kilka lat i mimo to, dotychczas nie doszło do zakończenia postępowania.

I.2. Ustalono, że przed Sądem Najwyższym nie toczy i nie toczyło się postępowanie z udziałem Skarżącego o wskazanej przez niego sygnaturze.

Prowadzone było jednak postępowanie o sygn. ZI [...] i dotyczyło wniosku Skarżącego o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w Strzyżowie P. F. Postępowanie to zakończyło się 8 kwietnia 2026 r. uchwałą Sądu Najwyższego.

I.3. W odpowiedzi na skargę z 30 kwietnia 2026 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o pozostawienie skargi bez rozpoznania.

Uzasadniając swoje stanowisko Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wskazał przede wszystkim, że postępowanie w przedmiocie wydania zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej ma charakter postępowania incydentalnego i wobec tego nie przysługuje od niego skarga na przewlekłość postępowania w sprawie.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

II.2. Artykuł 3 u.s.p.p. określa zamknięty katalog postępowań, co do których możliwe jest wniesienie skargi na przewlekłość. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że w postępowaniach innych niż wymienione w tym katalogu skarga na przewlekłość postępowania nie przysługuje (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 1 czerwca 2022 r., I NSP 177/22; 11 maja 2022 r.,

I NSP 134/22; 11 maja 2022 r.; I NSP 101/22; 20 kwietnia 2022 r., I NSP 98/22; 12 września 2019 r.; I NSP 97/19; 8 maja 2020 r., I NSP 47/20).

Ponadto zgodnie z art. 5 ust. 1 u.s.p.p. skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19; 9 lipca 2024 r., I NSP 134/24). „Sprawą” w postępowaniu sądowym jest oskarżenie w sprawie karnej, pozew w postępowaniu cywilnym procesowym, wniosek w postępowaniu nieprocesowym itd., w którym ma zapaść orzeczenie o prawach osoby wszczynającej postępowanie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 1 marca 2018 r., III SPP 10/18; 19 grudnia 2023 r., I NSP 274/23). Skarga nie przysługuje natomiast na przewlekłość postępowania incydentalnego, jest to bowiem postępowanie spoza głównego nurtu postępowania w przedmiocie odpowiadającym przytoczonemu pojęciu „sprawy” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 września 2021 r., I NSP 130/21).

II.3. Wskazać też należy, że postępowanie o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie jest postępowaniem dyscyplinarnym, ale specyficznym (incydentalnym) rodzajem postępowania (uchwała Sądu Najwyższego z 9 października 2009 r., SNO 68/09). W konsekwencji przyjęć należy, że nie mamy do czynienia z „postępowaniem karnym”, o którym stanowi art. 3 pkt 4) u.s.p.p., a to prowadzi do wniosku, że skarga na przewlekłość postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie przysługuje, także dlatego, że nie jest to postępowanie co do istoty sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lipca 2024 r., I NSP 134/24).

II.4. Sąd Najwyższy dostrzega braki formalne skargi, w tym wadliwe oznaczenie sprawy oraz uzasadnione wątpliwości co do spełnienia wymogów formalnych

co do treści skargi – art. 6 ust. 2 u.s.p.p. Skarżący nie wykazał precyzyjnie w czym upatruje przewlekłości postępowania, nie wskazał konkretnych zaniechań i działań Sądu, a jedynie stwierdził, że sprawa toczy się już kilka lat, co jest wystarczającym dowodem na przewlekłość. W opinii Sądu Najwyższego opisana okoliczność nie jest wystarczająca do zastosowania art. 9 ust. 1 u.s.p.p.

II.5. Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że zasadniczy cel skargi (przyspieszenie postępowania) zmaterializował się 8 kwietnia 2026 r. uchwałą Sądu Najwyższego w przedmiocie wniosku o pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

II.6. W konsekwencji, Sąd Najwyższy na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p., orzekł jak w sentencji postanowienia.

[a.ł]

Adam Redzik